

RAADSVOORSTEL

16R.00664

16R.00664

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 25 oktober 2016

Portefeuillehouder(s): Mw. Y. Koster

Portefeuille(s): Sociaal domein; Participatie, Werk en Inkomen

Contactpersoon: G. Kraaijkamp, C. Kraan

Tel.nr.: 0620094919

E-mailadres: kraaijkamp.g@woerden.nl

Onderwerp: Zienswijze wijziging verordeningen Participatie, Werk en Inkomen

De raad besluit:

De door het college voorgestelde zienswijze ten aanzien van de wijziging van verordeningen Participatie, Werk en Inkomen vast te stellen en deze ter kennis te brengen van het dagelijks bestuur van Ferm Werk.

Inleiding:

Het algemeen bestuur Ferm Werk heeft in december 2014 een aantal verordeningen op het terrein van Participatie, Werk en Inkomen vastgesteld. Toen is afgesproken deze verordeningen na een jaar te evalueren. Dat is in de afgelopen periode gebeurd waarbij een relevante partijen zijn betrokken. Op 8 september 2016 heeft het dagelijks bestuur van Ferm Werk besloten een aantal wijzigingen voor te stellen aan het algemeen bestuur. Alvorens het algemeen bestuur een besluit neemt, wordt de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd een zienswijze in te dienen. In dit raadsvoorstel wordt een concept zienswijze aan de raad gepresenteerd.

Wij realiseren ons dat we daarmee geen omvattend minima- en armoedebeleid presenteren zoals aangekondigd in de procesagenda PWI. We hebben daar niet voor gekozen omdat (te) veel aspecten nog in beweging zijn.

We noemen:

- het verkrijgen van nadere informatie over de verstrekkingen op basis van de declaratieregeling
- het beleid ten aanzien van de eigen bijdrage WMO-voorzieningen
- het beleid ten aanzien van de collectieve verzekering in samenhang met het vervallen van CER/Wtcg (compensatie eigen risico / Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten)
- de implementatie van het Beleid Preventie Schuldhulpverlening.

Bovenstaande aspecten zullen we in samenhang met elkaar beschouwen en vertalen naar een zo integraal mogelijk minima- en armoedebeleid. Naar verwachting kunnen we een beleidsnota voor de zomer 2017 opstellen.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving:

De Gemeentewet en de Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk.

Beoogd effect:

De bevoegdheid van de raad om verordeningen vast te stellen is met de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk overgedragen aan het algemeen bestuur Ferm Werk. In de regeling is bepaald dat het algemeen bestuur bij het vaststellen van de verordeningen rekening houdt met het beleid van de deelnemende gemeenten en de verordeningen voor een zienswijze aan de raden voorlegt. Daarmee kan elke raad controleren of de voorgestelde verordeningen corresponderen met het (strategische) beleid dat door de raad is vastgesteld.

Argumenten:

De bijlagen bij dit raadsvoorstel bestaan uit een groot aantal documenten. Zij vallen uiteen in drieën:

- de aanbiedingsbrief van Ferm Werk en de memo evaluatie verordeningen
- afzonderlijke documenten per verordening: het conceptbesluit, een aanduiding van de voorgestelde wijzigingen en de voorgestelde inhoud van de verordening¹
- documenten als achtergrond: de raadsinformatiebrief over de uitkomsten van de Minima Effect Rapportage die is uitgevoerd door het Nibud, het door de raad vastgestelde beleid PWI 2016-2017 en het raadsbesluit dienaangaande

Hieronder wordt achtereenvolgens ingegaan op

- het proces dat is doorlopen om te komen tot de wijzigingsvoorstellen
- de wijze waarop de uitkomsten van het Nibud-onderzoek zijn vertaald in de verordeningen
- de afzonderlijke verordeningen

Bij elk item zullen wij de raad een deel-zienswijze voorstellen. Tezamen vormen zij de voorgestelde zienswijze.

Het proces

Het achter de aanbiedingsbrief gevoegde memo evaluatie verordeningen Ferm Werk geeft weer hoe het proces naar wijzigingsvoorstellen is verlopen. De evaluatie heeft bestaan uit een aantal besprekssessies met personen en instanties die nauw betrokken zijn bij de uitvoering van de verordeningen. Zoals in het memo staat aangegeven gaat het om verordeningen op het terrein van inkomensondersteuning en om verordeningen op het terrein van re-integratie.

De besprekssessies, waaraan ook ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten hebben deelgenomen, hebben tot de conclusie geleid dat een aantal verordeningen buiten de evaluatie konden blijven omdat zij een beperkte inhoud hebben dan wel zelden worden toegepast.

In de verschillende besprekssessies met ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten is een weg afgelegd van algemeen / abstract naar specifiek / gedetailleerd. Gestart is met de algemene beleidsuitgangspunten en de resultaten van de uitgevoerde Minima Effect Rapportage. In tweede instantie zijn deze vertaald naar de verschillende verordeningen.

Voorstel zienswijze:

De raad heeft kennis genomen van het proces dat heeft geleid tot de voorstellen tot wijziging van de verordeningen. De raad spreekt zijn waardering uit voor de moeite die is genomen om relevante personen en partijen inbreng te laten leveren. Het is van belang dat ook de uitvoering daarin is betrokken omdat de verordeningen goed uitvoerbaar moeten zijn en niet moeten leiden tot een onevenredig grote inzet van capaciteit van Ferm Werk. Tegelijkertijd moeten zij recht doen aan het verschillend handelen in ongelijke situaties. De raad heeft de indruk dat deze aspecten goed zijn afgewogen.

De uitkomsten van het Nibud-onderzoek

De raad is in november 2015 geïnformeerd over de uitkomsten van de Minima Effect Rapportage, uitgevoerd door het Nibud (zie bijlage 8.: 15r.00454). Het Nibud-onderzoek had betrekking op twee zaken:

¹ De toegevoegde nieuwe tekst van elke verordening kan nog de aanduiding 2015 bevatten. Dat betekent dat de verordening oorspronkelijk is opgesteld in 2015. De nu voorgestelde wijzigingen voor 2017 zijn wel in de tekst verwerkt. Zie de aanduiding 2017 in de voetregel

- de effecten van landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen op de financiële positie (koopkracht) van huishoudens met een laag inkomen
- het optreden van de armoedeval als betrokkenen (meer) betaald werk gaan verrichten (in verband met het verliezen van recht op landelijke en lokale inkomensondersteuning). Dit aspect heeft een relatie met de eerder door de raad aangenomen motie 'Werken moet lonen'.

Het onderzoek maakt wat betreft het eerste aspect onderscheid tussen een basispakket (noodzakelijke kosten) en een restpakket (algemeen geaccepteerd minimum aan sociale participatie en overige bestedingen). Bij vijf verschillende groepen (typen huishoudens) is de koopkracht en het optreden van de armoedeval onderzocht. Daarbij zijn vier inkomensniveaus in ogenschouw genomen. In het totaal ging het derhalve om twintig verschillende situaties. De voor dit voorstel relevante resultaten van het onderzoek laten zich als volgt samenvatten:

- (echt)paren met kinderen in de tienerleeftijd zijn financieel het meest kwetsbaar. De koopkracht is in veel gevallen onvoldoende in vergelijking met het basispakket
- in driekwart van de situaties is sprake van onvoldoende financiële middelen in vergelijking met het basispakket en het restpakket; huishoudens hebben onvoldoende middelen om algemeen geaccepteerde bestedingen (het restpakket) te kunnen doen. Deze situatie wordt met name veroorzaakt door landelijke regelgeving
- in acht van de twintig situaties is sprake van het optreden van de armoedeval als meer wordt gewerkt. Dit wordt met name veroorzaakt door het vervallen van landelijke belastingtoeslagen. In enkele gevallen treedt een gering effect op als gevolg van het vervallen van het recht op een uitkering uit de declaratieregeling.

Deze resultaten zijn aanleiding geweest niet te overwegen de toegang tot de declaratieregeling en/of de hoogte van de uitkeringen daaruit te beperken. In de onderzochte situaties gaat het vaak om huishoudens die moeite hebben rond te komen en het risico lopen schulden op te bouwen. Er is echter ook niet voor gekozen lokale regelingen te verruimen om nadelige effecten van landelijk beleid te niet te doen.

Op basis van het voorgaande zijn wijzigingsvoorstellen gedaan met betrekking tot

- het meer onderscheid maken in verschillende typen huishoudens, met name waar het gaat om de leeftijd van aanwezige kinderen
- het minder onderscheid maken tussen verschillende inkomensniveaus met name in relatie tot de transparantie van de regelingen en de uitvoerbaarheid daarvan
- een verhoging van de premie bij werken met behoud van uitkering (participatieplaats) om enerzijds recht te doen aan de motie 'Werken moet lonen' en anderzijds de mogelijk optredende armoedeval bij uitstroom niet te vergroten.

Voorstel zienswijze:

De raad is positief over het feit dat de uitkomsten van de MER (de Minima Effect Rapportage uitgevoerd door Nibud) zijn gebruikt bij het opstellen van de wijzigingsvoorstellen. De raad heeft geconstateerd dat binnen de ruimte die wettelijk bestaat aandacht is geschonken aan het verlichten van de meest knellende situaties. De raad realiseert zich dat nauwelijks recht kan worden gedaan aan elke afzonderlijke situatie.

De wijzigingsvoorstellen

De declaratieregeling

Ten aanzien van de declaratieregeling wordt voorgesteld de staffel en de daaraan gerelateerde systematiek van gedeeltelijke vergoeding te laten vervallen en één inkomensgrens te hanteren van 120% van de bijstandsnorm. Daarnaast wordt voorgesteld onderscheid te maken tussen vergoeding van ouderbijdrage in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.

Voorstel zienswijze:

De raad kan zich vinden in de wijzigingen die worden voorgesteld met betrekking tot de declaratieregeling. Zij zijn in lijn met de uitkomsten van de uitgevoerde MER en naar verwachting hebben zij slechts geringe financiële consequenties. De raad wil in dit verband op de hoogte worden gehouden van het bereik van de regeling en de bestedingen. Bij de bestedingen wenst de raad een uitsplitsing te zien zodat helder wordt aan welke doelen de bestedingen bijdragen en of het gaat om een volwassene, een kind tot 12 jaar of een kind van 13 jaar en ouder.

De verordening individuele inkomenstoeslag.

Individuele inkomenstoeslag is de opvolger van de langdurigheidstoeslag. Het betreft een toeslag voor huishoudens die lange tijd hebben moeten rondkomen van een minimuminkomen waardoor reserves zijn opgedroogd. In lijn met de uitkomsten van de MER wordt voorgesteld meer onderscheid te maken tussen verschillende situaties met name waar het gaat om de aanwezigheid van oudere kinderen en daarop de bedragen aan te passen. Uit het wijzigingsvoorstel blijkt dat de financiële consequenties gering zijn.

Voorstel zienswijze:

De raad kan zich vinden in de wijzigingen die worden voorgesteld met betrekking tot de verordening individuele inkomenstoeslag. Zij zijn in lijn met de uitkomsten van de uitgevoerde MER en naar verwachting hebben zij slechts geringe financiële consequenties.

De afstemmingsverordening

Deze 'technische' verordening bevat regels met betrekking tot de verlaging van de uitkering als iemand de arbeidsverplichtingen niet of onvoldoende nakomt. De wijzigingen die worden voorgesteld hebben betrekking op wettelijke wijzigingen en op het verhelderen van onduidelijke passages. Een belangrijke toevoeging is het vermelden dat een op te leggen maatregel (indien wettelijk toegestaan) wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van betrokkenen. Daarnaast wordt opgenomen dat bij schending van een niet-geüniformeerde arbeidsverplichting het geven van een waarschuwing mogelijk is.

Voorstel zienswijze

De raad constateert dat de voorgestelde wijzigingen in de afstemmingsverordening technisch van aard zijn. De raad vindt het een goede toevoeging dat de op te leggen maatregel wordt afgestemd op de omstandigheden van betrokkene. Opname in de verordening is overigens niet voldoende; de raad gaat er vanuit dat deze bepaling ook in praktijk wordt gebracht. Enerzijds is de raad van mening dat inwoners met een uitkering verplicht zijn inspanningen te verrichten die leiden naar uitstroom. Eventueel moeten die inspanningen worden afgedwongen door het opleggen van maatregelen. Anderzijds is de raad van mening dat dwang en drang niet de meest effectieve instrumenten zijn. Er moet vooral maatwerk worden geleverd afgestemd op de persoon in kwestie. In die zin is de mogelijkheid van het eerst geven van een waarschuwing positief.

De Participatieverordening

De voorgestelde Participatieverordening heeft de toevoeging 2017 gekregen omdat wordt voorgesteld de verordening nogal ingrijpend te wijzigen. Dit heeft te maken met ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan met betrekking tot de implementatie van de Participatiewet en discussies binnen het dagelijks bestuur Ferm Werk over de instrumenten die kunnen worden ingezet ter bevordering van re-integratie. In de verordening wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende doelgroepen en de verschillende instrumenten die voor die doelgroepen kunnen worden ingezet. Zo komen de instrumenten werkervaringsplek, participatieplaats en garantiebaan voorbij maar wordt ook de detachingsbaan genoemd. In artikel 10 over de participatieplaats is opgenomen dat de premie € 600,- per half jaar bedraagt, waar deze voorheen € 300,- was. De verhoging is een gevolg van de aangenomen motie "Werken moet lonen".

Voorstel zienswijze

De raad heeft kennis genomen van de opgestelde Participatieverordening 2017 en is positief over het helder op een rij zetten van de doelgroepen en instrumenten. De raad constateert verder dat recht is gedaan aan de motie "Werken moet lonen". Met deze verordening kan het door de raad gewenste maatwerk worden geleverd zodat maximaal effect kan worden bereikt in termen van uitstroom waarbij betrokkene in staat is in het eigen levensonderhoud te voorzien.

De verordening cliëntenparticipatie

Het voorstel betreft de relatie tussen de WSW-commissie en de cliëntenraad Ferm Werk. De voorgestelde wijziging betreft het laten vervallen van de verplichting een aparte WSW-commissie in het leven te roepen. In plaats daarvan wordt voorgesteld een 'kan'-bepaling op te nemen. In de praktijk worden twee WSW-ers opgenomen in de cliëntenraad Ferm Werk.

Voorstel zienswijze

De raad heeft kennis genomen van de voorgenomen wijziging van de verordening cliëntenparticipatie en heeft daartegen geen bezwaren.

Kanttelingen:

Nvt

Financiën:

Zoals aangegeven hebben de voorgestelde wijzigingen naar verwachting een gering effect. Vanzelfsprekend zullen wij de uitgaven nauwlettend volgen. De raad wordt daarover geïnformeerd door middel van de reguliere kwartaalrapportages.

Uitvoering:

Het algemeen bestuur Ferm Werk zal in zijn vergadering in december de gewijzigde verordeningen vaststellen rekening houdend met de door de raden van de deelnemende gemeente ingediende zienswijzen. De gewijzigde verordeningen zullen in werking treden per 1 januari 2017 en op de gebruikelijke wijze worden gepubliceerd.

Communicatie:

Zie bij uitvoering

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Vaststelling van het Beleid Participatie, Werk & Inkomen 2016-2017 (raadsbesluit 15R.00803)

Bijlagen:

1. 16R.00665 raadsbesluit zienswijze wijziging verordeningen PWI
2. 16.022229 ferm werk verzoek om zienswijze wijziging verordeningen_sept 2016
3. 16.022230 voorstel wijziging verordening declaratieregeling
4. 16.022231 voorstel wijziging verordening individuele inkomenstoeslag
5. 16.022232 voorstel wijziging afstemmingsverordening
6. 16.022233 voorstel opstellen participatieverordening 2017
7. 16.022234 voorstel wijziging verordening cliëntenparticipatie
8. 15r.00454 rib minima effect rapportage gemeente woerden; onderzoek nibud
9. 15.026219 beleid participatie, werk en inkomen (pwi) 2016-2017
10. 15r.00803 raadsbesluit beleid participatie, werk en inkomen 2016-2017

De indiener: college van burgemeester en wethouders

De secretaris

De burgemeester

drs. M.H.J. van Kruijsbergen
MBA

V.J.H. Molkenboer